ЗОРНИЦА

СЕДМИЧЕНЪ ВѢСТНИКЪ.

Зорница ся издава всякой Четвьртькъ. Цѣна-та за единъ годинъ е едно бѣло меджидіе и половина, а за шесть мѣсеца три четьрти отъ бѣло меджидіе; въ кайме и въ пощенскы Турскы тимбры (пулове) 50 гроша за годинъ. Спомоществованія-та трѣбва всякога да сѫ предплатены и да ся испращатъ въ полицъ, въ групъ, въ кайме или въ пощенскы тимбры (пулове) Турскы, Нѣмскы, Прускы, Русскы или Францускы, на Редакторъ-тъ у Американъ Ханъ въ Цариградъ. Извѣстія ся вмѣстяватъ по 2 гр. на редъ-тъ.

Година 2. **ЦАРИГРАДЪ, ЧЕТВЬРТЪКЪ, 31 МАРТЪ 1877.** **Брой 13.**

ИЗВѢСТІЕ.

Къмъ край-тъ на минѫлѫ-тѫ годинѫ ный продължаваѫмы 6 седмицы на редъ да обявяваѫмы на настоятели-тѣ си да ни явятъ по-скоро по колко листове ще искатъ отъ Седмичнѫ-тѫ и отъ Мѣсечнѫ-тѫ Зорницѫ, за да знаемъ колко да печатаѫмы. Съ благодареніе признаваѫмы че мнозина ся съобразихѫ съ извѣстіе-то ни; но другы по причинѫ на нерѣшителность и на бавяніе отъ странѫ на спомоществователи-тѣ, не ни явихѫ съ врѣме по колко листа искатъ и отъ двѣ-тѣ Зорницы. Слѣдствіе-то е че сега ный не можемъ да посрѣщнемъ послѣдни-тѣ поржчкы отъ Мѣс. Зорницѫ, защото нѣкои отъ броеве-тѣ ѝ не ни останѫхѫ. За да угодимъ на настоятели-тѣ си и на спомоществователи-тѣ си, ный ще гы прѣпечатаѫмы тозъ пѫть, но като слѣдствіе на тѣхно-то бавяніе, тѣ трѣбва да почакатъ за тѣхъ, и ный трѣбва да изждивимъ единѫ излишнѫ сумлѫ пары. За напрѣдъ, обаче, ный не ще прѣпечатваѫмы другы броеве, и онѣзи, които искатъ да пріематъ всичкы-тѣ броеве на листове-тѣ си, трѣбва да ся подписватъ и да си внасятъ спомоществованія-та съ врѣме. Настоятели-тѣ и спомоществователи-тѣ ни трѣбва да знаѣтъ че цѣна-та и на двѣ-тѣ Зорницы е толкова малка, щото ный не можемъ да печатаѫмы повече листове отъ за колкото имаѫмы поржчкы.

Понеже само нѣколко броеве отъ Сед. Зорницѫ отъ 1 Януар. 1877 ни останѫхѫ, ный извѣстявамы на всичкы че повы спомоществованія ще ся пріематъ отъ идущый 1-й Маій до 31-й Декемвр. за 1 б. меджидіе, а въ кайме и въ пощенскы тимбры за 40 гроша.

ВЛЯНІЕ-ТО НА ХРИСТІАНСТВО-ТО.

(Продължение.)

Древня-та цивилизація по духъ-тъ си е была безчеловѣчна. Законъ-тъ, който тя е прогласила, е былъ законъ-тъ на силѫ-тѫ, споредъ който слабитѣ трѣбваше да слугуватъ на силны-тѣ. Съобразно съ този варварскы законъ неправедны войны за завоеваніе сѫ ся правили, плѣнници сѫ ся продавали като робы, и человѣци сѫ бывали принудени да ся борятъ единъ съ другы и съ дивы звѣрове за забавленіе на завоеватели-тѣ имъ.

Христіанство-то дойде да унищожи варварскый-тъ законъ на древнѣ-тѫ цивилизаціѣ и да прогласи вмѣсто него законъ-тъ на любовь-тѫ, споредъ който силни-тѣ трѣбва да служятъ на слабы-тѣ, просвѣтени-тѣ — на простыты-тѣ, и добродѣтелни-тѣ да ся стараѣтъ за въ ползѫ на порочны-тѣ, както и Христосъ дойде не да ся служи отъ другы, но самъ да служи на всичкы. Щомъ Христіанство-то прѣодолѣ, религіозни-тѣ обряди не ся придружавахѫ вече съ своеволны гнусотіи, олтари-тѣ не ся осквърняваxѫ вече отъ кръвь-тѫ на человѣческы-тѣ жертвы, и плѣнници-тѣ не ся хвърляхѫ вече при дивы-тѣ звѣрове и не бывахѫ принудени да ся погубватъ единъ другы.

Евангеліе-то е осѫдило гордость-тѫ на Грьціѣ и неправедны-тѣ завоеванія на Римъ. То е обявило че Богъ е направилъ отъ еднѫ кръвь всичкы-тѣ народы на земѣ-тѫ, и че тѣ не трѣбва вече да ся учатъ на войнѫ. Нѣкои, обаче, може да попытатъ, ако това е така, какъ става че Христіанскы-тѣ народи правятъ толкова много войны? Ный отговарямы че тѣзи народи сѫ пріели Евангеліе-то само отчасти, и че тѣ ся намиратъ още до нѣйдѣ подъ варварскый-тъ законъ на древнѣ-тѫ цивилизаціѣ. Явно е, обаче, отъ слѣдующы-тѣ фактове че нынѣшни-тѣ Христіанскы народи повече и повече пріиматъ начала-та на Евангеліе-то относително до войнѫ-тѫ. Тѣзи народи не одобряватъ настоящѫ-тѫ си политикѫ; тѣ пріематъ че война-та е голѣмо зло, и това тѣхно убѣжденіе ся усилва отъ день на день. Сега ся развива една сила, която е по-силна отъ царскы-тѣ войскы, именно сила-та на едно просвѣтено общо чувство, и тъзи нова сила повече и повече ся противи на войнѫ-тѫ. Тя не търпи такыва войны каквыто Кесари-тѣ сѫ правили, нарочно за завоеваніе. Христіанскы-тѣ народи сѫ достигнѫли да ся убѣдятъ че има единъ по-добръ начинъ отъ войнѫ-тѫ за рѣшеніе-то на международны въпросы. Въ Европѫ вѫтрѣ въ нѣколко годины сѫ ставали нѣколко международни конгреси и конференціи за да изнамѣрятъ нѣкои средства за рѣшаваніе-то на международны мѫчнотіи безъ кръвопролитіе. Този начинъ за рѣшеніе-то на такыва мѫчнотіи ся е пріелъ добрѣ отъ много Европейскы и Американскы народы и отъ тѣхны-тѣ владѣтели. Христіанскы-тѣ народи сѫ наклонни повече и повече да ограничѫтъ ужасы-тѣ на войнѫ-тѫ въ дѣйствителны-тѣ ратницы и да въспрѫтъ непотрѣбно-то погубваніе на животъ-тъ и на имотъ-тъ. Тѣ вмѣсто да поробятъ военны-тѣ си плѣнницы, обхождатъ ся съ тѣхъ добрѣ и гы размѣнятъ колкото е възможно по-скоро.

Когато сравнимъ миналo-то съ настояще-то, ный ще ся убѣдимъ че едно чудесно промѣненіе ся е извършило въ това отношеніе. У древни-тѣ народы Титъ ся е отличилъ по человѣщинѫ-тѫ си, но когато прѣвзелъ Іерусалимъ въ 1-тъ вѣкъ сл. Р. Х. той распнѫлъ толкова хыляды душы отъ храбры-тѣ му защитницы, щото не е имало доста дървета за крьстове, нито пакъ мѣсто за въздиганіе-то имъ. Сравнете това съ онова което Германци-тѣ направихѫ, когато прѣвзехѫ Паризъ слѣдъ еднѫ дългѫ обсадѫ. Първа-та грыжа на Германскѫ-тѫ войскѫ бѣше не да мѫчи или да убива, но да храни гладны-тѣ жители. Ако нѣкой говори за ужасны-тѣ свирѣпства, които ся направихѫ прѣди нѣколко годины отъ Парижкѫ-тѫ Комунѫ, ный ще му напомнимъ че онѣзи, които направихѫ онѣзи свирѣпства, намразихѫ Христіанство-то и прогласихѫ себе си за безбожницы. Тѣхный-тъ примѣръ доставя едно доказателство, че ако нынѣшна-та цивилизація отхвърли Христіанство-то, тя може да потъне въ по-дълбоко варварство даже отъ древно-то язычество.

Войны-тѣ на Христіанскы-тѣ народы, наистинѫ, сѫ срамъ за нынѣшнѫ-тѫ цивилизаціѣ и укоръ за Христіанскѫ-тѫ вѣрѫ, но пакъ е явно че миролюбиво-то вліяніе на Христіанство-то ся чувствува повече и повече, и че человѣколюбивы-тѣ му начала ся пріиматъ постепенно отъ Христіанскы-тѣ народы; и ный ся надѣвамы че не слѣдъ много врѣме, тѣ ще ся пріематъ толкова добрѣ, щото народи-тѣ не ще ся учатъ вече на войнѫ. Христіанство-то вече е намалило число-то на войны-тѣ и доста е смякчило жестокоститѣ имъ; дано то наскоро да освободи съвсѣмъ всичкы-тѣ земи отъ този ужасенъ бичъ.

Христіанство-то е дѣйствувало противъ робство-то и жестокости-тѣ му. Борбѫта е была дълга и люта, но Христіанство-то почти съвършенно го е унищожило. То е въздигнѫло женскый-тъ полъ отъ униженіе-то въ което язычничество-то го бѣше хвърлило, и е дало на женѫ-тѫ честно-то положеніе, за което тя е была назначена отъ Създатель-тъ ѝ.

Христіанство-то толкова е развило и подкрѣпило домашны-тѣ добродѣтели, щото дѣца-та могѫтъ да ся въспытатъ както подобава, и блаженство-то, което произхожда отъ тѣзи добродѣтели, може да ся придобыва. Христіанство-то е построило безбройны болницы за болны-тѣ и за луды-тѣ, и е умножило твърдѣ много благодѣтелны-тѣ заведенія за всякакъвъ видъ злощастницы.

Ный сега ще попытамы какво зло Христіанство-то е направило на нѣкое лице, на нѣкоіѣ челядь или на нѣкой народъ? Учило ли е народы-тѣ или человѣцы-тѣ да ся мразятъ, да ся лъжатъ и да ся грызѫтъ единъ другы? То заповѣдва на человѣцы-тѣ да ся обычатъ единъ другы и да правятъ на другы-тѣ щото искатъ тѣ да имъ правятъ. Умножило ли е безбройны-тѣ злины, които произлизатъ отъ піянство-то? То осѫжда онѣзи, които упояватъ ближни-тѣ си. Насърдчило ли е развратность-тѫ? То осѫжда даже всякѫ нечистѫ мысль. Развалило ли е миръ-тъ и блаженство-то на челяди-тѣ? То заповѣдва на мѫжіе-тѣ да обычатъ съпругы-тѣ си, и на жены-тѣ да почитатъ мѫжіе-тѣ си.

Противило ли ся е на благодеяніе-то на нѣкое общество или на нѣкой народъ? То запрѣтява всичкы-тѣ онѣзи злины, които правятъ едно общество окаянно; и то подкрѣпя всичкы-тѣ онѣзи добродѣтели, само чрѣзъ които едно общество може да стане благоденственно. Христіанство-то подкрѣпя ли тиранство-то и угнетеніе-то? То заповѣдва на царіе-тѣ да царуватъ въ страхъ Божій, и имъ напомня че единъ е тѣхный-тъ царь, и комуто тѣ трѣбва да дадѫтъ отчетъ, и че всичкы-тѣ имъ подданници сѫ Божіи чада. Възбужда ли неправедны мятежы и възстанія? То заповѣдва на человѣцы-тѣ да ся покоряватъ на власти-тѣ като отредены отъ Бога. Подига ли народнѫ гордость и възбужда ли враждѫ между разны-тѣ племена на земѣ-тѫ? То обявява че всичкы-тѣ человѣци сѫ отъ еднѫ кръвь. Насърдчава ли войнѫ и кръвопролитіе? То заповѣдва на человѣцы-тѣ да не ся учатъ на войнѫ. То прогласява че всичкы-тѣ человѣци сѫ братія и че Богъ е Отецъ на всичкы-тѣ.

Нынѣшна-та цивилизація е пріела, до нѣкоѣ степень, тѣзи небесны начала, и по тѣзи причинѫ много отлични историци утвърдяватъ че онова което е най-чисто-то и най-добро-то въ неѣ е плодъ на Христіанство-то.

(Слѣдва).

СВИДѢТЕЛСТВО-ТО НА ИСТОРІѪ-ТѪ ЗА ДѢЛА-ТА НА ХРИСТІАНСТВО-ТО.

Дѣла-та, които Христіанство-то е извършило, сѫ неоспоримы даже за невѣрникъ-тъ. То е изгонило жестокость-тѫ; подчинило е страсти-тѣ на разумъ-тъ; осѫдило е самоубійство-то за безчестно нѣщо; наказало е и е възбранило омразно-то дѣтеубійство; и е отмахнѫло безсрамны-тѣ нечистоты на язычничество-то. То е принесло лѣкъ за неправды-тѣ почти на всякой классъ отъ народъ-тъ. То е избавило мечебоецъ-тъ (гладіаторъ-тъ); освободило е робъ-тъ; покровителствовало е плѣнникъ-тъ; хранило е болный-тъ; давало е прибѣжище на сираче-то; въздигнѫло е женѫ-тѫ; и е закрыло нѣжнѫ-тѫ малолѣтнѫ възрасть на дѣца-та. Въ всякѫ часть на животъ-тъ улучшително-то му вліяніе ся е почувствовало. То е измѣнило съжаленіе-то отъ порокъ въ добродѣтель. То е въздигнѫло сиромашество-то отъ проклятіе въ благословеніе. То е облагородило работѫ-тѫ отъ низость въ достоинство

и длъжность. То е освятило женитбѫтѫ отъ едно просто условіе въ едно божественно учрежденіе. То е открыло за пръвъ пѫть въ лице-то на Христа такавѫ нравственѫ красотѫ, коѭто человѣци-тѣ никакъ не сѫ очаквали да видятъ. То е породило самѫ-тѫ идеѭ за милостынѭ, и е расширочило границы-тѣ ѝ отъ сѣсѣдство-то до цѣлый-тъ человѣческы родъ. То е развило идеѭ-тѫ на человѣчество-то като едно общо братство по всичкый-тъ свѣтъ, даже тамъ дѣто благовѣстія-та му не сѫ ся пріели; и съ това то е прѣчистило животъ-тъ и е възвышило душѫ-тѫ на всяко частно лице.

ЕДНА ХРИСТІАНСКА ДЛЪЖНОСТЬ НА ДУХОВНЫ И МІРЯНЫ.

За проповѣдническо-то званіе ето що говори Ап. Павелъ: «И той (Іисусъ Христосъ) даде едни да сѫ апостоли, другы пророцы, другы пакъ благовѣстители, а другы пастыри и учители, за усъвръшенствованіе на святыи-тѣ, въ дѣло-то на служеніе-то, въ назиданіе-то на тѣло-то Христово.» Ефес. 4; 11, 12. Той съ плачъ поржчваше на пастыри-тѣ на Ефескѫ-тѫ Церквѫ да внимаватъ да пасятъ стадо-то надъ което Духъ Святый бѣше гы поставилъ епископы, Дѣян. 20; 28. А на Тимоѳея той най-усърдно пише: «Внимай на себе си и на поученіе-то, и стой въ това; защото тъй като правишь, и себе си ще спасешь и тѣзи които тя слушатъ,» 1 Тим. 4; 16. «И тъй заржчамъ ти прѣдъ Бога, и Господа Іисуса Христа — проповѣдувай слово-то, настоявай на врѣме и безъ врѣме, обличи, запрѣти, умоли съ всѣко дълготърпѣніе и поученіе,» 2 Тим. 4; 1, 2. Отъ тѣзи и много другы части на Слово-то Божіе е явно, че първа-та Христіанска длъжность на всѣко священо лице е проповѣданіе-то на Божіѭ-тѫ истинѫ. Всѣкой пастырь е длъженъ прѣдъ Бога да проповѣдва на человѣцы-тѣ чисто-то Евангеліе Христово; длъженъ е да проповѣдва на врѣме и безъ врѣме, да увѣщава, да умолява и всѣчески да ся старае за обращаніе-то на человѣцы-тѣ къмъ Христа и за духовно-то напрѣдваніе и усъвръшенствованіе на стадо-то си. Дѣто пастыри-тѣ и учители-тѣ извръшаватъ тѣзи си святѫ длъжность, споредъ както Слово-то Божіе изискува, тамъ народъ-тъ ся избавя отъ много суевѣрія и заблужденія, и ся упѫтва къмъ истинскый-тъ напрѣдъкъ; дѣто, напротивъ, пастыри-тѣ не испълняватъ вѣрно тѣзи длъжность, тамъ народъ-тъ остава надирѣ въ просвѣщеніе-то въ Христіанскый-тъ животъ. Исторія-та е пълна съ примѣры които подтвърдяватъ това.

Тѣзи длъжность, обаче, не ся налага исключително на пастыри-тѣ и проповѣдницы-тѣ. И міряни-тѣ Христіани сѫ длъжни споредъ силы-тѣ си да проповѣдуватъ Евангеліе-то Христово. Всѣкой Христіанинъ е длъженъ да благовѣствува истинѫ-тѫ Божіѭ. Ап. Петръ, като пише на Христіаны-тѣ прьсиѫты по разны-тѣ области на Азіѭ, казва имъ: «Вый, обаче, сте людіе които Богъ придобы, за да възвѣстите добродѣтели-тѣ на тогова, който вы призва отъ тьминѫ-тѫ въ чудинѫ-тѫ своѭ свѣтлинѫ.» 1 Пет. 2; 9. Богъ каза на цѣлъ Израилскый народъ: «Слушай, Израилю — тѣзи думы, които ти азъ заповѣдувамъ днесь, да бѫдѫтъ въ сърдце-то ти: и да учишь съ тѣхъ прилѣжно чада-та си, и за тѣхъ да говоришь когато сѣдишь въ домъ-тъ си, и когато ходишь по пѫть-тъ, и когато лѣгашь и когато ставашь,» Второз. 6; 4—7. Отъ тѣзи стихове въ Свято-то Писаніе е явно, че всѣкой христіанинъ е призванъ да възвѣстява на свѣтъ-тъ Божіи-тѣ добродѣтели и да благовѣствува Христа Спасителя. Всѣкой родитель, който ся нарича Христіанинъ, е длъженъ да наставлява чада-та си въ законъ-тъ Господень, и онѣзи, които не испълняватъ тѣзи си най-святѫ длъжность къмъ чада-та си, ще отговарятъ за небреженіе-то си прѣдъ Праведный-тъ Сѫдія.

Нека ми е позволено сега да попытамъ, до колко ся испълнява тѣзи длъжность между насъ? Ный смы были Христіанскы народъ за повече отъ 1000 годины, но какво смы извършили въ дѣло-то на проповѣданіе-то? Колцина отъ нашы-тѣ пастыри и проповѣдницы проповѣдуватъ Слово-то Божіе на стада-та си? Колко бащи и майкы между насъ ся стараятъ да поучаватъ милы-тѣ си чада отъ Евангеліе-то Христово? Нека всѣкой да отговори на себе си. Ный всинца желаемъ да достигне народъ-тъ ни въ по-добро състояніе, но това може да ся постигне като пріемемъ искренно Слово-то Божіе за нашъ ржководитель. Нека, прочее, всичкы въспріемемъ да ся научимъ истинѫ-тѫ Божіѭ и да ѭ проповѣдувамы на другы-тѣ. Родители, обучавайте ся въ Слово-то Божіе и бѫдете проповѣдници на милы-тѣ си чада. Владыци, священници и учители, обучавайте ся въ Слово-то Божіе, и проповѣдвайте го искренно и благоговѣйно въ всякой случай.

Аверкій Врачанскый.

УСТА-ТА.

Всякой знае че е лесно да говоримъ и пріятно да ядемъ, но ный не вѣрвамы че мнозина отъ читатели-тѣ ни знаѭтъ колко различны и искусны машины сѫ были нужды да ся изнамѣрятъ и да ся поставятъ въ уста-та имъ и въ гърло-то имъ за да могѫтъ да извършатъ тѣзи лесны и пріятны службы. Уста-та съ оржді́я-та си е наистинѫ една чудесна направа. Тя служи като единъ проходъ прѣзъ който въздухъ-тъ може да прѣминe въ дробове-тѣ и храна-та въ стомахъ-тъ.

Въздухъ-тъ трѣба да прѣминува непрѣстанно въ дробове-тѣ, или ако не, человѣкъ ще умре, и за това проходъ-тъ за въздухъ-тъ трѣба да ся държи вынѫгы отворенъ; но ако друго нѣщо освѣнь въздухъ, като водѫ или хранѫ, мине въ дробове-тѣ, человѣкъ ще ся задуши. Тогава какъ може проходъ-тъ да ся държи отворенъ за въздухъ-тъ, безъ да пріеме и друго нѣщо? На дъно-то на уста-та ся намиратъ двѣ цѣви или два канала, отъ които единый-тъ води до дробове-тѣ, а другый-тъ до стомахъ-тъ. Никаква храна или вода не достига до уста-та на тѣзи цѣви освѣнь когато приглѫщамы. Когато приглѫщамы, обаче, само-то дѣйствіе на приглѫщаніе-то подига цѣвь-тѫ, която води до дробове-тѣ, така щото тя достига до едно капаче, което е поставено малко нѣщо надъ неѭ, и така то ся затваря когато приглътнемъ, и нищо отъ хранѫ-тѫ или отъ питіе-то не може да влѣзе въ неѭ, но веднага слѣдъ приглѫщаніе-то, цѣвь-та слазя надолу и уста-та ѝ ся отваря както по-напрѣдъ за влазяніе-то на въздухъ-тъ. По този начинъ макаръ и храна-та и въздухъ-тъ да влазятъ прѣзъ уста-та, всяко отъ тѣхъ отива на опрѣдѣлено-то си мѣсто. Всякой може да почувствова движеніе-то на тѣзи цѣвь, ако тури прьстъ-тъ си на гърло-то си когато приглѫща. Не знаемъ далѝ Г-нъ Дарвинъ ще може да ни каже какъ такава една наредба ся е развила постепенно. Види ни ся че ако тя да не бѣше съвършенна отъ начало-то, человѣци-тѣ щѣхѫ да ся задушятъ и да измрѫтъ прѣди тя да е можала да ся развые.

Уста-та служи не само като единъ проходъ, прѣзъ който храна-та и въздухъ-тъ могѫтъ да прѣминуватъ, но тя има много другы службы да извършва. Тя трѣба да служи като мѣлница да мѣли хранѫ-тѫ, така щото стомахъ-тъ да може да ѭ смила. За тѣзи цѣль тя е снабдена съ остры прѣдни зѫбы, съ които да прѣсича или да прѣхапва хранѫ-тѫ, и съ голѣмы двойны зѫбы, съ които, като единѫ мѣлницѫ, да ѭ мѣли. Тѣзи мѣлница трѣба да има два вида движенія, нагорѣ и надолу, и отъ единѫ-тѫ странѫ до другѫ-тѫ, за да извършва дѣло-то си, и така ный намирамы че тя е снабдена съ два отдѣла мускулы, тъй искусно наредены, щото всякой може да движи зѫбы-тѣ си както иска, или да прѣхапва ястіе-то си или да го дъвчи. Нужда има обаче отъ друго нѣщо, именно, отъ единѫ жидкость съ коѭто храна-та да може да ся мокри; и така ный намирамы особенны машинкы поставены наблизо, които приготвятъ точно нуждный-тъ видъ жидкость, и ѭ държятъ готовѫ, и щомъ зѫби-тѣ почнѫтъ да дъвчятъ хранѫ-тѫ, тѣзи машинкы доставятъ тѣзи жидкость въ уста-та. Когато храна-та ся сдъвчи, има другы мускули които ѭ теглятъ до цѣвь-тѫ прѣзъ коѭто тя прѣминува въ стомахъ-тъ.

Забѣлѣжително е че зѫби-тѣ, които дъвчятъ хранѫ-тѫ, сѫ приготвени дълго врѣме прѣди да има нужда отъ тѣхъ, и остават скрыты въ вѣнцы-тѣ додѣто потрѣбатъ. Дѣца-та, додѣто сучятъ и не ся нуждаѭтъ отъ зѫбы, не ся безпокоѭтъ отъ тѣхъ; но щомъ почнѫтъ да ся нуждаѭтъ отъ другъ видъ хранѫ, зѫби-тѣ ся появяватъ. Забѣлѣжително е още че всякой е снабденъ съ два отдѣла зѫби. Пьрвый-тъ отдѣлъ, който испълня челюсть-тѫ на едно дѣте, щѣше да бѫде малъкъ за едно възрастно лице; но слѣдъ като челюсть-та порастне, второй-тъ отдѣлъ зѫби ся появява, който испълня точно мѣсто-то. Ный не знаемъ какъ Г-нъ Дарвинъ изяснява това. И друго едно оржді́е ся намира въ уста-та, именно, языкъ-тъ, на който една отъ службы-тѣ е да вкусва. Ако да нѣмаше единъ прѣмѫдръ Създатель, не е ли чудно че всяка нерва е турена точно на онова мѣсто, дѣто може да извършва особенѫ-тѫ си службѫ? Какво бы направила оптическа-та нерва, която може да пріема впечатленія само отъ лучы-тѣ на свѣтлинѫ-тѫ, ако да бѣше турена въ ухо-то или въ уста-та, и нервы-тѣ на вкусъ-тъ ако да бѣхѫ турены въ око-то?

Языкъ-тъ има и другѫ службѫ да извършва, именно, да говори, и скорость-та и точность-та на движенія-та му въ извършваніе-то на тѣзи службѫ сѫ напстинѫ чудны. Всякой произнесенъ слогъ изисква едно отдѣлно движеніе на языкъ-тъ, но колко разни слогове единъ человѣкъ може да произнесе въ единѫ минутѫ, и да гы произнесе тъй ясно и точно щото другы да могѫтъ да гы проумѣватъ! Какво чудо всякой человѣкъ извършва, който може бързѣ и безъ усиліе, и даже безъ да мысли какъ го прави, да изразява всичкы-тѣ мысли на умъ-тъ си; и какво друго чудо пріятель-тъ му извършва, който тоже безъ усиліе и безъ да мысли какъ го прави, разбира всичко щото му казва. Языкъ-тъ може да ся движи толкова скоро и толкова точно, защото той е съставенъ почти отъ едно безбройно число мускулы, които сѫ така сплетени, щото едвамъ могѫтъ да ся разлѫчатъ единъ отъ другы, но всякой отъ тѣхъ, безъ да прѣпятствува ни наймалко на другы-тѣ, извършва добрѣ своѭ-тѫ си длъжность.

Когато разгледамы колко оржді́я ся намиратъ въ уста-та, колко искусно тѣ сѫ наредены, и колко добрѣ всяко отъ тѣхъ извършва дѣло-то си, ный ся чудимъ на глупость-тѫ на онѣзи, които казватъ че тя е станѫла случайно.

ПИСМА ЗА МАЙКЫ.

10.

Спѣнкы въ въспытаніе-то.

Драгы Пріятелкы,

Азъ съмъ ся старала въ минѫлы-тѣ си писма да обърнѫ вниманіе-то ви къмъ *важность-тѫ* на майчинѫ-тѫ работѫ, и къмъ *помощи-тѣ* и *насърдченія-та*, които всяка Христіанска майка може да има въ старанія-та си за испълненіе-то на свои-тѣ длъжности, сирѣчь *Библіѭ-тѫ*, *Св. Недѣлѭ*, и *нейно-то лично вліяніе*. Сега ако сърдца-та ни сѫ ся събудили до нѣкой степень и искатъ да узнаѭтъ личны-тѣ си длъжности, то ще е добрѣ да разгледамы *спѣнкы-тѣ* и *обезсърдченія-та*, които можемъ да срѣщнемъ въ старанія-та си за въспытаніе-то на чадата си. Ако да можехмы, наистинѫ, да оцѣнимъ напълно отговорность-тѫ си като майкы, ный щѣхмы често да выкамы отъ дълбочинѫ-тѫ на сърдца-та си: Кой е способенъ за тѫзи работѫ? И ако да можехмы да вникнемъ въ бѫдѫще-то и да видимъ слѣдствія-та на наше-то вліяніе върху животъ-тъ на дѣца-та ни, както за добро тъй и за зло, азъ съмъ увѣрена че никой трудъ и никое самопожертвованіе не щѣхѫ да ни възбранятъ да не направимъ всичко щото можемъ за да гы водимъ въ правый-тъ пѫть.

Мѫчнотіи ся срѣщатъ въ всѣко занятіе и званіе въ този свѣтъ, и който иска да успѣе въ своѭ-тѫ си избранѫ или опрѣдѣленѫ работѫ, той трѣбва да ся запознае добрѣ съ неѭ и съ мѫчнотіи-тѣ ѝ. Само майкы-тѣ ли трѣбва да прѣнебрегаватъ да сторятъ това? Пьрва-та мѫчнотія, която много майкы може да посрѣщнѫтъ въ старанія-та си, за да испълняватъ длъжности-тѣ си, происхожда отъ това че тѣ не знаѭтъ добрѣ каквы сѫ онѣзи длъжности. Тѣ не сѫ научены да размышляватъ за този прѣдмѣтъ. Тѣ може бы никога не сѫ ся старали да го изучатъ. Тѣ мыслятъ че е доста за дѣца-та имъ да ся научатъ да четѫтъ и да пишѫтъ, но тѣ иматъ съвсѣмъ малкы, ако не никаквы, понятія за умственно-то и за нравственно-то имъ въспытаніе.

Това може-бы да не е чудно за въ единъ странъ дѣто има толкова много и дълбоко впечатены прѣдразсѫдъцы противъ просвѣщеніе-то и възвышеніе-то на женскый-тъ полъ. Нито трѣбва да ся чудимъ че такыва прѣдразсѫдъци сѫ ся вмъкнѫли до нѣкѫдѣ въ Христіанскы-тѣ общества, които сѫ были угнѣтявани за толкозъ врѣме, и по тъзи причинѫ майкы-тѣ не сѫ могли да размышляватъ добрѣ върху този важенъ прѣдмѣтъ, и сѫ станѫли равнодушны къмъ него. Ако родители-тѣ размышляваха повече върху онова, което чадата имъ иматъ право да изискуватъ отъ тѣхъ, тѣ не щѣха да оставатъ равнодушны къмъ тѣхъ, и това *неразмышляваніе* у родители-тѣ е нѣщо което гы прави не само да сѫ равнодушни къмъ чада-та си, но и понѣкога да ся обхождатъ съ тѣхъ вредително. Може справедливо да ся каже че въ домашно-то въспитаніе на дѣца-та повече несполукы ставатъ отъ неразсѫдность-тѫ нежели отъ всичкы другы причины земены заедно. Безмысленны думы и дѣла често правятъ най-дълбокы впечатленія. Безмысленны обѣщанія, безмысленны наказанія и безмысленны изобличенія възбуждатъ най-лошы-тѣ страсти на сърдца-та. Безмысленны укоры противъ дѣца-та или безмысленны похвалы за тѣхъ клонятъ да произведѫтъ гордость или зависть, и да образуватъ въ тѣхъ лошъ характеръ; и безмысленно въздържваніе да имъ ся въздава похвала или възнагражденіе, когато тѣ гы заслужватъ, има съвсѣмъ различно, но почти еднакво вредително слѣдствіе. Ный видимъ че *неразсѫжданіе-то* е единъ отъ най-голѣмы-тѣ ни непріятели, противъ който трѣбва да ся боримъ съ всичкы-тѣ си силы, ако искамы да извършимъ нѣщо въ важно-то си дѣло.

Всичкы-тѣ майкы ще ся съгласятъ че единъ другъ источникъ на *обезсърдченіе* ся намира въ това че тѣ чувствуватъ че сѫ неспособны да върнатъ тъзи работѫ; всяка майка трѣбва да пыта сѫщо-то нѣщо което Маное пыта Ангелъ-тъ: що трѣбва да правимъ за дѣте-то, Сѫдіи 13; 12. Ный нѣмамы никакѫ своѭ мѫдрость и силѫ, но въ Св. Писаніе ни ся обѣщава че ако просимъ мѫдрость отъ Бога, който дава богато на всичкы-тѣ и не укорява, тя ще ни ся даде. Іак. 1; 5. Добро е да усѣщамы неспособность-тѫ си, защото тогава ще търсимъ помощь отъ Бога.

Искамъ всѣкоя майка да помни че азъ говорѭ сега не за онова въспитаніе, което ся придобыва отъ книгы и отъ училища, но за онова въ което всѣкоя майка, която ся нарича Христіанка, трѣбва да земе голѣмо участіе, т. е. да оправя мысли-тѣ и силы-тѣ на чада-та си къмъ правѫ посокѫ; да гы учи що е право и що е крыво; да гы учи да не бываатъ самолюбивы, но да ся стараѭтъ за добро-то на другы-тѣ; да води млады-тѣ имъ сърдца къмъ Бога който гы е създалъ, къмъ Спасителя който е умрѣлъ за тѣхъ, и къмъ духа Святаго който вдѫхнува всякѫ добрѫ мысль въ сърдца-та ни.

Тѣзи уроци, наистинѫ, сѫ много важни, и сѫ основа-та на всичко което е чисто, любезно и похвално, но тѣ не сѫ толкозъ голѣми щото и най-ученна-та майка, като има Библіѭ-къ за ржководитель, да не може да гы прѣподава на чада-та си.

Помнѭ единъ примѣръ, който ще изясни това що говорѭ и може-бы да насърдчи нѣкои майкы които сърдечно испытватъ този важенъ прѣдмѣтъ.

Една майка, която не бѣше придобыла въ младость-тѫ си добры познанія за Бога, имаше осмь дѣца. Като бѣше всѣкога доста замыслена тя още прѣди да ся ожени бѣше припознала недостатоцы-тѣ си и сърдечно пріела Божіѭ-тѫ истинѫ; но ако и да бѣхѫ промѣнены мнѣнія-та и чувства-та ѝ, тя не можеше да придобые онова което бѣ изгубила въ младость-тѫ си, и сега като майкѫ силно усѣщаше нуждѫ-тѫ на рашно-то въспытаніе. Една св. Недѣля, когато, както и другъ пѫть, бѣше сѣднѫла съ дѣца-та си, тя толкова усѣщаше неспособность-тѫ си да разбере и да имъ разясни Слово-то Божіе, щото не можа да утаи вълнуванія-та на душѫ-тѫ си, и почнѫ да плаче. Дѣца-та ѝ тогава ся приближихѫ по-близо до неѭ и искахѫ да узнаѭтъ защо тя скърбеше; най-малко-то ѝ чадо ся стараяше да отрые сълзы-тѣ отъ очы-тѣ ѝ. Щомъ можеше да ся удържи и да говори, тя имъ каза: Любезны ми чада, тѣжко ми е като мыслѭ за стойность-тѫ на вашы-тѣ драгоцѣнны душы, и за неспособность-тѫ си до ви разясніѭ ученія-та на Библіѭ-тѫ. Тогава тя зема Библіѭ-тѫ и *прочете* само единѫ часть отъ неѭ безъ да ѭ разясни; но едно отъ чада-та ѝ, послѣ забѣлѣжило че майка му прочела Слово-то Божіе тогава по такъвъ чувствителенъ начинъ щото направила въ умове-тѣ имъ едно впечатленіе което тѣ никога нѣма да забравятъ.

Отъ онзи часъ тя вече знаеше какъ да наставлява чада-та си отъ Слово-то Божіе. Тя го прочиташе и го разясняваше на дѣца-та си толкозъ добрѣ колкото можеше, като гледаше на Бога и смиренно уповаваше на него да впечати истинѫ-тѫ въ сърдца-та имъ.

Шегуваніе у домъ-тъ. — Въ домъ-тъ понѣкога трѣбва да има и шегуванія; това е пріятно и на стары-тѣ и на млады-тѣ, а особно на послѣдни-тѣ. Ако родители-тѣ не искатъ чадата имъ да не посѣщаватъ долни и безнравственны мѣста, тѣ трѣбва да гы забавляватъ у дома. Домъ, въ който нѣма нищо друго освѣнь храмъ, облѣкло и мѣсто за спаніе, е като единъ затворницѫ; той е като станъ безъ слънечнѫ свѣтлинѫ, и като градинѫ безъ цвѣтя или нѣкакѫ другъ зелениннѫ.

Но при това трѣбва да помнимъ че шегуванія-та трѣбва да ставатъ доста размысленно и прѣдпазливо, защото неприлично шегуваніе не само че не приноси никакѫ ползѫ, но често причинява голѣмѫ повредѫ. Никога не быва да ставатъ шегы върху безнравственны прѣдмѣты, защото такыва шегуванія обезчестяватъ стары-тѣ и повреждатъ млады-тѣ, като гы водятъ къмъ безнравственность и развратность.

Искушенія. — Ный не можемъ всѣкога да въспремъ да ся не възбуждатъ лоши мысли въ сърдца-та ни; но всѣкога можемъ да угасимъ тѣзи мысли слѣдъ като сѫ ся появили. Веднъждь единъ старъ проповѣдникъ казалъ: «Ный не можемъ да възбранимъ на птицы-тѣ да не хвъркатъ надъ главы-тѣ ни, но можемъ да имъ възбранимъ да не правятъ гнѣзда въ косы-тѣ на главы-тѣ ни.»

ПОЛИТИЧЕСКЫ НОВИНЫ.

АНГЛІЯ И ПРОТОКОЛЪ-ТЪ.

Слѣдующе-то извличамы отъ уводный-тъ членъ на Лонд. *Таймсъ*:

Когато Рускый-тъ Протоколъ въ пьрвѫ-тѫ си формѫ ся прѣдложи на Англійско-то Правителство, послѣдно-то не го пріе, защото въ него е имало нѣкои условія, които сѫ можали да ся тълкуватъ че Европейскы-тѣ Силы даватъ право на Руссіѭ да нашествува Турскѫ-тѫ Дьржавѫ. Но-послѣ Протоколъ-тъ ся смягчи и достигнѫ да значи че, въ нѣкои неопрѣдѣлены обстоятелства, Силы-тѣ трѣба да ся съвѣтватъ помежду си за начинъ-тъ, по който трѣба да употрѣбятъ нѣкои неопрѣдѣлены средства за постиганіе-то на нѣкоіѭ не твърдѣ точно опрѣдѣленѫ цѣль. Но и тогава даже Англійско-то правителство ся е подвоумило да го подпише, ако Руссія не ся обѣщаеше да распусне войскы-тѣ си. Наконецъ, то напусна това си искаціе отъ Руссіѭ и го подписа, но съврѣменно приложи че то ще счита този Протоколъ за нищоженъ, ако обезорѫжваніе-то на Руссіѭ и на Турціѭ не стане. Руссія, отъ другѫ странѫ, обяви че ще ся съгласи да распусне войскы-тѣ си и да пріеме единъ пратенникъ отъ Портѫ-тѫ за да разгледа въпросъ-тъ за обезорѫжваніе-то и на двѣ-тѣ страны, ако Турція скючи миръ съ Чернагорѫ, ако тя е наклонна да распусне войскы-тѣ си, и ако покаже едно усърдно желаніе за въвежданіе-то на серіозны прѣобразованія.

Съ подписваніе-то на този Протоколъ Англія не влазя подъ никаквы задължения, които не сѫ сѫществували прѣди него, освѣнь ако ся случи нѣкое събытіе, което да изыска военно-то вмѣшателство на Силы-тѣ. Въ случай на войнѫ между Руссіѭ и Турціѭ, тя не ся задължава да земе единѫ-тѫ или другѫ-тѫ странѫ. Каквыто обвиненія и да има противъ сегашно-то Министерство, то не може да ся укори за нѣкоіѭ необмысленнѫ постѫпкѫ. Но и Руссія тоже е была прѣдосторожна. Ако бы тя да поиска войнѫ-тѫ слѣдъ нѣколко седмицы или мѣсецы, Протоколъ-тъ не іѭ въспира въ нищо. Тя може да не оставя Чернагорѫ да сключи миръ съ Портѫ-тѫ; тя може да ся отнесе по такъвъ заплашителенъ начинъ щото Турція да ся откаже съвършенно да ся обезорѫжи; или тя може да обяви че порта-та не дава никаквы права на Христіаны-тѣ. Слѣдователно, стойность-тѫ на Протоколъ-тъ зависи отъ расположеніе-то на самѫ Руссіѭ. Той ще бѫде орѫдіе за миръ, ако Руссія иска да го направи такъвъ, но не другояче. Добры причины има за вѣрваніе, обаче, че тя дѣйствително иска да ся оттегли по единъ честенъ начинъ отъ едно заплетено и опасно положеніе. Ный не трѣба да обрьщамы вниманіе на слухове-тѣ че военны-тѣ ѝ приготовленія напослѣдокъ сѫ ся умножили. Такыва слухове може да сѫ ся рапрьснѫли за да придобыіѭтъ нѣкоіѭ дипломатическѫ цѣль, и, даже ако сѫ истинни, тѣ не показватъ друго нѣщо освѣнь че Руссія ся прѣдпазва отъ нѣкои събытія, които тя бы на драго сърдце избѣгнѫла. Извѣстно е че голѣмо промѣненіе е станѫло въ Рускый-тъ народъ отъ злощастны-тѣ слѣдствія на Сърбскѫ-тѫ войнѫ насамъ. При появеніе-то ѝ, Русси-тѣ іѭ пріехѫ съ въсхищеніе и едно голѣмо число войници отъ тѣхъ отиде въ Сърбіѭ. Сега, обаче, това въсхищеніе не сѫществува, и по-образованный-тъ Рускы классъ го обрьща на смѣхъ. Напослѣдокъ Руско-то Правителство е хванѫло всичкы-тѣ листове отъ единъ брой на *Московскѫ-тѫ Газетѫ*, който е съдьржалъ единъ членъ върху слово-то на Рускый-тъ Императоръ въ москвѫ, и е казалъ че съ това слово Руссія ся е задължила да освободи Славяны-тѣ въ Турціѭ. Хващаніе-то на този брой отъ Правителство-то е друго доказателство че Руссія иска да постѫпва прѣдосторожно.

Най-послѣ Руссія знае твърдѣ добрѣ че ако отиде на бой противъ Турціѭ, тя трѣба да ся біе сама. Даже въ случай на побѣдѫ, тя има да ся бои отъ слѣдствія-та. Твърдѣ е възможно щото славолюбіе-то на Рускый-тъ народъ да ся възбуди и да поиска да задьржи завоеваны-тѣ си мѣста, и Руско-то Правителство да не може да му противостои. Тогава това ще докара намѣсваніе-то на другы Дьржавы, и война-та може да ся распространи. Руссія знае още че финанціи-тѣ ѝ сѫ въ лошо положеніе, и че въ случай на войнѫ тѣ ще достигнѫтъ да бѫдѫтъ въ още по-лошо положеніе. Ето защо тя е прѣдпазлива въ дипломаціѭ-тѫ си.

РУССІЯ, АВСТРІЯ, ИТАЛІЯ И ЧЕРНАГОРА.

Слѣдующе-то извличамы изъ Вѣнскѫ-тѫ допискѫ на *Л. Хералдъ*:

Австрійско-то Правителство направи голѣмы почести на Генералъ Игнатіева додѣто бѣше тука, но то отказа да поеме нѣкаквы задължения отгорѣ си въ случай на войнѫ. Контъ Андраши само е увѣрилъ Игнатіева че Австро-Унгарія ще пази единѫ пріятелскѫ неутралность до когато интереси-тѣ ѝ го позволяватъ.

Смѫщиска-та мѫчнотія въ Источны-тѣ работы сега е распущаніе-то на Рускы-тѣ войскы, и додѣто този въпросъ не ся рѣши, никой не ще да повѣрва че Руссія желае дѣйствително миръ-тъ. Мнозина вѣрватъ че нейна-та цѣль съ продълженіе-то на прѣговоры-тѣ, е да чака додѣто благопріятно-то врѣме за военны дѣйствія настане.

Италіянци-тѣ сѫ много обидени за дѣто Генералъ Игнатіевъ не отиде да посѣти Римъ, и за това той ся показа тука твърдѣ много учтивъ къмъ Италіянскый-тъ въ Вѣнѫ посланникъ. Такава искрена учтивость помежду имъ не можаше да остане незабѣлѣжена. Единъ Вѣнскы вѣстникъ казва че отъ нѣкое врѣме насамъ въ политическы-тѣ кржгове ся раздава слухъ че между Руссіѭ и Италіѭ сѫществува таенъ договоръ, споредъ който пьрва-та ще позволи на послѣднѭ-тѫ да земе нѣкоіѭ часть отъ Австрійскѫ-тѫ земіѭ въ нѣкои бѫдѫщы случкы. Съ другы думы, това ще бѫде като награда за непріятелско-то положеніе, което Италія ще земе спрямо Австріѭ въ случай че послѣдня-та ся обяви за непріятель на Руссіѭ. Казва ся че Англія е пьрва-та, която е явила на Австрійско-то Правителство за този договоръ, и сега въ южнѫ-тѫ часть на Тиролскѫ-тѫ область ся въздигатъ укрѣпленія, които не сѫ за друго освѣнь да защищаватъ границѫ-тѫ отъ едно Италіянско нападеніе. Възможно е че слухъ-тъ за сѫществованіе-то на такъвъ договоръ между Руссіѭ и Италіѭ да не е истиненъ, но честы-тѣ свиждания между Италіянскый-тъ посланникъ и Генералъ Игнатіева подигнѫхѫ подозрѣніе, и другы знакове има които го подтвърдяватъ. Никой не може да откаже че по-голѣма-та часть отъ Италіянскый-тъ печатъ е противъ Турціѭ и въ ползѫ на Руссіѭ; даже най-важни-тѣ журнали, ако и да знаѭтъ добрѣ че съсипваніе-то на Турціѭ ще ползува само Руссіѭ, пакъ подкрѣпятъ нейны-тѣ искания. Възможность-та за придобываніе-то на единѫ часть земіѭ чрѣзъ едно споразумѣніе съ Руссіѭ е, безъ съмнѣніе, причина-та на това, и искаціе-то на единѫ партіѭ щото Италіянска-та войска да ся въорѫжи става по сѫщѫ-тѫ причинѫ.

Възстаніе-то въ Боснѫ ся распространява; новы възстанически четы постоянно ся появяватъ на новы мѣста. Нѣколко силны сблъсквания сѫ станѫли сега наскоро; въ едно отъ тѣхъ близо до Банялукѫ, Турцитѣ изгубили 25 души, а въ друго, не далечь отъ село-то Клашнице, 23 редифи были убити. Постоянны-тѣ изложенія на беззаконны-тѣ дѣла, извършваны отъ Башибозуцы-тѣ, ся обнародватъ въ тукашны-тѣ вѣстницы. Нѣманіе-то на единѫ строгѫ полиціѭ въ Турскы-тѣ области е голѣмо злощастіе за Турціѭ, понеже непріятели прѣувеличаватъ всичкы-тѣ беззаконны дѣла, които ставатъ въ неѭ, и по този начинъ тѣ іѭ повреждатъ много. Малка надѣжда ся храни тука че прѣговори-тѣ за миръ съ Чернагорѫ ще успѣѭтъ. Черногорскый-тъ Князь трѣбва да има тайны-тѣ си заповѣди отъ Руссіѭ да не устѫпва, и така усилія-та на прѣдставители-тѣ на Англіѭ и на Австріѭ въ Ц/градъ и въ Цетинѫ сѫ безполезны.

СѪРЪ ХЕНРИ ЕЛІОТЪ.

Слѣдующе-то извличамы отъ уводный-тъ членъ на Англійск. вѣстникъ *Обзрвтрѣ*:

Сѫръ Хенри Еліотъ е само-то въплощеніе на Англійскѫ-тѫ Источнѫ политикѫ, както тя бѣше прѣди неотдавнашно-го разбужданіе на народнѫ-тѫ съвѣсть. Всичката му дипломація ся е състояла къмъ единъ

прѣдмѣтъ — пораженіе-то на Рускы-тѣ планове, не защото тѣ сѫ были добри или лоши, но защото сѫ были Рускы планове. Той не е можалъ да види друго нѣщо освѣнь онова което ся е касаяло до пораженіе-то имъ.

Никой не може да оспори че той ся е трудилъ съвѣстно да тури въ дѣйствіе свои-тѣ взглядове, или по-добрѣ взглядове-тѣ на неотдавнашнѫ-тѫ външнѫ политикѫ на Англіѭ. И ако да бѣше устжпилъ прѣдъ напискъ-тъ на Англійско-то общо мнѣніе, както Правителство-то му ся принуди да устжпи, той можаше да продължава за неопрѣдѣлено врѣме да ни прѣдставлява въ Цариградъ. Но до сега той не е далъ никакъвъ знакъ за промѣненіе-то на свое-то мнѣніе относително до свирѣпствата въ Българіѭ. Той изразява скърбь за тѣхъ, но въ сѫщо-то врѣме поддьржа че той трѣба да ся грыжи най-много за Англійскы-тѣ интересы.

Тѣзи като сѫ взглядове-тѣ на Сѫръ Хенри Еліота, и особенно цѣла Европа като гы знае че сѫ такыва, явно е че, ако той ся испрати пакъ въ Ц/градъ, Русси-тѣ, Турци-тѣ и всякой Кабинетъ въ Европѫ, ще заключѫтъ че Англія ся повръща пакъ на старѫ-тѫ си политикѫ, слѣдъ като ся опыта по единъ слабъ начинъ да примири Англійскы-тѣ интересы съ человѣчество-то. Кой може да укори Турцы-тѣ, ако при завръщаніе-то на старый-тъ имъ пріятель, тѣ вмѣсто да дьржатъ забранително-то си положеніе спрямо Руссіѭ, зематъ едно дѣйствително нападеніе? Отъ другѫ странѫ, кой може да укори Руссы-тѣ, ако тѣ, като видятъ че не ще могѫтъ да додѫтъ до споразумѣніе съ Англіѭ, ся впусиѫтъ въ войнѫ-тѫ, безъ да гледатъ на слѣдствія-та ѝ? Такова като е положеніе-то на работѫ-тѫ, не е чудно че либерална-та партія въ Долніѭ-тѫ Камарѫ ся е протестирала напослѣдокъ противъ испращаніе-то пакъ на Сѫръ Хенри Еліота въ Цариградъ. Г-нъ Гладстонъ и Г-нъ Фостъръ казали че тѣ не ся съмнѣватъ ни най-малко за честность-тѫ и за добрый-тъ характеръ на Сѫръ Хенри Еліота, но тѣ утвьрдяватъ че той ся е показалъ неспособенъ да оцѣни онова промѣненіе на обстоятелства-та въ настоящѫ-тѫ задачѫ, което прави стары-тѣ начала, върху конто той ся мѫчи да іѫ рѣши, за неприспособимы. Англія, казва Сѫръ Хенри при всичко че знае че Турція е полу-образована Дьржава, и че въ неіѭ ся случаватъ ужасны събытія, іѫ подкрѣпя, защото тя има нуждѫ отъ неіѭ като за прѣградѫ противъ Руссіѭ. Това бѣше истина едно врѣме; но двѣ обстоятелства сѫ ся измѣнили, и тѣ сѫ — първо, че Англія не вѣрва сега че Турція може да ѝ служи за прѣградѫ противъ Руссіѭ; и второ, че даже ако да можаше да служи за такавѫ прѣградѫ, съвѣсть-та ни не ще ни допустне да пріемемъ да іѫ покровителствувамы, когато чрѣзъ това человѣческы-тѣ страданія ще ся умножятъ. Само-то Англійско Правителство е припознало това въ официялны-тѣ си депешы. Повидимому още ся вѣрва въ официялны-тѣ кржгове че Турція е една прѣградѫ противъ Руссіѭ; и въ това отношеніе Сѫръ Хенри ще прѣдставлява доста добрѣ господари-тѣ си. Но той различава отъ другы-тѣ въ мнѣніе-то си върху точкѫ-тѫ за далѝ такава една прѣграда струва цѣнѫ-тѫ си, и това е което прави хора-та да мыслятъ че той не може да прѣдставлява Англійскый-тъ народъ прѣдъ Портѫ-тѫ.

ГЕНЕРАЛЪ ИГНАТІЕВЪ.

Единъ отъ редакторы-тѣ на «Прессъ» намалъ съ Генералъ Игнатіева напослѣдокъ въ Віенѫ едно свиждане, въ което послѣдний-тъ му казалъ така:

Мое-то посланіе въ Европѫ бѣше да турѝ прѣдъ различны-тѣ Кабинеты въпросъ-тъ за далѝ Источный-тъ Въпросъ въ настояще-го си положеніе трѣбва да стане Европейскы или исключително Рускы въпросъ. Руссія не слѣдва единъ завоевателенъ политикѫ, но тя трѣбва да земе дѣйствителны поржчителства отъ Портѫ-тѫ. Даже да прѣдположимъ че Руссія трѣбва да влѣзе въ единъ завоевателенъ войнѫ, бездѣйственна-та политика на Европа не бы могла да іѫ въспре отъ да не си присъедини нѣкои земи. Колкото за съюзъ-тъ на трима-та Императоры, азъ съмь натоваренъ да придобіѭ едно ясно споразумѣніе, което ся желае отъ Руссіѭ. Този съюзъ до сега е слѣдвалъ цѣль-тѫ си само по единъ отрицателенъ начинъ; но той е направилъ вече единъ голѣмъ услугѫ за дѣто е отвърналъ единъ Европейскѫ войнѫ. Руссія не може да поддьржа за дълго врѣме въоржжены-тѣ си войскы; и най-послѣдни-тѣ събытія въ Турціѭ показватъ че трѣбва да ся даде единъ рѣшителенъ край на настоящы-тѣ мѫчнотіи. Австро-Унгарскы-тѣ интереси тоже изискватъ едно бързо рѣшеніе на Источный-тъ Въпросъ.

Относително до посѣщеніе-то си въ Англіѭ, Генералъ Игнатіевъ ся изразилъ така:

Взглядове-тѣ, конто ся поддьржатъ въ Лондонъ относително до положеніе-то на работы-тѣ, не гы намѣрихъ да водятъ до възстановленіе-то на единъ сѫщински миръ. Азъ ся убѣдихъ още веднѫждь че Англійската политика гони единъ прѣдмѣтъ, именно Европейскый-тъ миръ, който на дѣло тя не ще постигне. Повече-то отъ Англійскы-тѣ Дьржавны мѫжіе живѣѭтъ днесь за днесь; и малцина отъ тѣхъ проумѣватъ историческѫ-тѫ важность на Источный-тъ Въпросъ. Въ Англіѭ народъ-тъ не познава достаточно стойность-тѫ и силѫ-тѫ на единъ великъ идеѭ, но само оцѣнява силѫ-тѫ на вещественны-тѣ интереси и положенія. Политика-та, която ся слѣдва сега въ Лондонъ, не е политика-та на Англійскый-тъ народъ. Тамъ всичко зависи отъ съмнителны-тѣ Парламентарны разисквания и отъ случайтъ на едно вышегласіе отъ нѣколко гласове. Ако стане война, най-тежка-та часть отъ отговорность-тѫ за слѣдствія-та ѝ ще падне върху Англіѭ.

МЕЖДУНАРОДНЫЙ-ТЪ ПРОТОКОЛЪ И ОБЯВЛЕНІЕ-ТО НА КОНТЪ ШУВАЛОВА.

Послѣдни-тѣ телеграми даватъ слѣдующе-то скратеніе на Протоколъ-тъ:

Силы-тѣ припознаватъ че най-дѣйствително-то средство за умиротвореніе-то на Истокъ е улучшеніе-то на състояніе-то на Христіяны-тѣ, и приспособленіе-то на такыва прѣобразованія въ Босніѭ, Херцеговинѫ и Българіѭ каквыто В. Порта вече е пріела, и другы още конто тя бы турила въ дѣйствіе отъ само-себе си.

Силы-тѣ зематъ въ вниманіе сключваніе-то на миръ-тъ между Турціѭ и Сърбіѭ, и считатъ устжпваніе-то на Черногорѫ свободно-то плаваніе на рѣкѫ-тѫ Боянѫ като желаемо за единъ траенъ миръ между неіѭ и Турціѭ.

Силы-тѣ призоваватъ Портѫ-тѫ, за да заякчи умиротвореніе-то въ Дьржавѫ-тѫ си, да распусне войскы-тѣ си. Тѣ іѫ призоваватъ още да извърши въ най-кѫсо врѣме нужны-тѣ прѣобразованія, конто Цариградска-та Конференція ѝ бѣше прѣдложила, и конто сама-та Порта обяви че ще испълни въ най-важны-тѣ ѝмъ части.

Прѣдставители-тѣ на Силы-тѣ ще бдятъ надъ испълненіе-то на обѣщанія-та на Турско-то Правителство. Но ако надежды-тѣ на Силы-тѣ ся осуетятъ още веднѫждь, и ако сѫдба-та на Христіяны-тѣ не ся улучши, длъжность-та на Силы-тѣ ще бѫде да обявятъ че такова положеніе на работы-тѣ е противно на тѣхны-тѣ интереси и на интереси-тѣ на Европѫ въобще, и че, въ такъвъ случай, тѣ си запазватъ право-то да размыслятъ върху най-добро-то средство чрѣзъ което ще могѫтъ да оздравятъ благоденствіе-то на Христіяны-тѣ и Европейскый-тъ миръ.

Л. Хералдъ казва че цѣль-тѫ на Руссіѭ е была да спечели чрѣзъ този Протоколъ три нѣща: 1), Оправданіе-то на минѫли-тѣ ѝ постѫпкы въ Источнѫ Европѫ; 2), Наложеніе-то на едно унизително прѣзрѣніе на Турціѭ; 3), Припознаваніе-то на рѣшенія-та на Конференціѭ-тѫ подъ единъ формѫ, която да припознае право-то на Европѫ да ся мѣси между Портѫ-тѫ и Христіянскы-тѣ ѝ подданйци, и по този начинъ да замѣсти Парижкый-тъ Договоръ и да направи дѣйствіе-то на Руссіѭ по-безопасно и полезно.

Когато Лордъ Дербн поиска да ся вмѣсти единъ членъ въ Протоколъ-тъ за обезоржаваніе-то на Руссіѭ, Рускый-тъ посланникъ въ Лондонъ ся отнесе до Правителство-то си, и обяви че Руссія пріема да ся обезоржи върху слѣдующы-тѣ 4 условія: 1. Сключваніе-то на миръ-тъ между Портѫ-тѫ и Черногорѫ; 2. Обезоржаваніе-то на Турціѭ; 3. Серіозно-то испълненіе на прѣобразованія-та; и 4. Испращаніе-то на единъ Турскы пратеникъ въ С.-Петербургъ. На тѣзи условія е прибавено че подновеніе-то на клапія-та въ Турціѭ ще въспрѫтъ обезоржаванія-та на Руссіѭ. Това обявленіе на Контъ Шувалова ся е прибавило на Протоколъ-тъ.

Лордъ Дерби прибавилъ на него че Англія е подписала Протоколъ-тъ като е имала прѣдъ видъ Европейскый-тъ миръ, и че Протоколъ-тъ ще бѫде нищоженъ ако Руссія и Турція не ся обезоржатъ или ако не направятъ миръ.

Италіянскый-тъ посланникъ въ Лондонъ направилъ едно писменно обявленіе, въ което обявява че Италія ся задължава чрѣзъ този Протоколъ до когато споразумѣніе-то трае помежду Силы-тѣ.

Л. Хералдъ казва че условія-та, конто Руссія прѣдлага за обезоржаваніе-то си, сѫ твьрдѣ унизителны за Турціѭ, и че тя е докарала послѣдніѭ-тѫ въ такова положеніе щото тя трѣбва или *да ся біе* или *да умре*.

ОТГОВОРЪ-ТЪ НА ПОРТѪ-ТѪ НА ПРОТОКОЛЪ-ТЪ.

Въ понедѣлникъ, казва *Л. Хералдъ*, всичкы-тѣ Министри сѫ имали на В. Портѫ единъ извънреденъ Съвѣтъ, въ който ся рѣшило да ся поискатъ нѣкои изясненія върху него. Точка-та върху коіѭто тѣзи изясненія ще ся искатъ е върху страшно-то съединеніе на Черногорскый-тъ въпросъ съ въпросъ-тъ за Руско-то обезоржаваніе; защото чрѣзъ подчиненіе-то на послѣдній-тъ въпросъ на рѣшеніе-то на първый-тъ, едно съединеніе ся установява, което, споредъ взглядове-тѣ на Портѫ-тѫ, нѣма причина да сѫществува, и което дава идеѭ-тѫ на едно призваніе къмъ неіѭ да устжпи искания-та на Черногорѫ. Между Министры-тѣ е имало мнѣніе че не е врѣме вече за отлаганіе, и че трѣбва да ся искатъ ясны и категорическы отговоры. Но наконецъ ся рѣшило да ся слѣдва търпѣлива-та и примирителна-та политика, която Порта-та е слѣдвала отъ начало-то, и да ся отвори до колкото е възможно единъ пѫть за подновеніе-то на примирителны-тѣ усилія отъ странѫ на Западны-тѣ Силы.

Рѣшеніе-то на извънредный-тъ Министерскый Съвѣтъ ся подало на Султанъ-тъ въ сѫщый-тъ день, и въ вторникъ ся телеграфисало на Отоманскы-тѣ посланницы прѣдъ 6-тѣ Дворове. Въ сѫщо-то врѣме, рѣшеніе-то да ся отхвьрли Протоколъ-тъ си остава непоколебимо, освѣнь ако Руссія напусне основѫ-тѫ, която полага въ обявленіе-то на Князь Горчакова.

Споредъ *Фаръ дю Босфоръ* Министерскый-тъ Съвѣтъ рѣшилъ въ понедѣлникъ да отхвьрли съвършенно Протоколъ-тъ. Това рѣшеніе ся съобщило въ вторникъ на прѣдставители-тѣ на 6-тѣ Велики Силы.

Басиретъ и *Вакытъ* казватъ че Съвѣтъ-тъ рѣшилъ да отхвьрли онѣзи членове отъ Протоколъ-тъ, които докачали достолѣніе-то и интереси-тѣ на Дьржавѫ-тѫ. Министри-тѣ и военни-тѣ чиновници отъ своіѭ странѫ сѫ въ ползѫ на войнѫ-тѫ.

Споредъ *Стамбулъ* отговоръ-тъ, който В. Порта дала на Протоколъ-тъ, е слѣдующый-тъ:

Тя най-напрѣдъ ся протестира по единъ умѣренъ начинъ за дѣто не ѝ ся позволило да земе участіе въ прѣговоры-тѣ на Протоколъ-тъ прѣди подписваніе-то му отъ Силы-тѣ. Тя не възражава задѣто посланицы-тѣ на Великы-тѣ Силы ся опълномощяватъ да бдятъ надъ испълненіе-то на прѣобразованія-та, но ако бы това бдѣніе да ся прѣобърне въ мѣсяніе на вѫтрѣшны-тѣ работы на Дьржавѫ-тѫ, тя го отхвьрля още отъ сега. Понеже Порта-та ся задължава лично да тури въ дѣйствіе прѣобразованія-та, и понеже тя е была наклонна да сключи миръ съ Черногорѫ, потрѣбно е щото Великы-тѣ Силы да съвѣтватъ Руссіѭ да ся обезоржи, защото додѣто тя е въоржжена, Порта-та не може да испълни прѣобразованія-та. Тѣ трѣбва да съвѣтватъ още и Черногорѫ да бѫде умѣренна въ искания-га си. Порта-га ся протестира противъ възможность-тѫ на новы свирѣпства, и понеже тя счита Руссіѭ като единъ отъ пріятелскы-тѣ си Силы, тя ще си испрати посланникъ въ С.-Петербургъ както е имала до прѣди малко.

Най-послѣдни-тѣ новины подтвьрдяватъ свѣдѣнія-та на *Стамбулъ* относително отговоръ-тъ, който Порга-та е дала Протоколъ-тъ.

Споредъ *Л. Хералдъ* цѣлый-тъ отговор е едно твьрдо отхвьрляніе на исканія-та Руссіѭ, но изразенъ така щото отваря на тѣзи Силы да направи едно миролюбиво рѣшеніе. Порта-та по този начинъ поддьржа достолѣніе-то си, туря себе на правѫ-тѫ странѫ спрямо Европѫ, и бявява единъ миролюбивъ духъ прѣдъ м го причины за раздраженіе, който, надѣмы ся, че Силы-тѣ ще да оцѣнятъ.

РАЗНЫ НОВИНЫ.

Фаръ дю Босфоръ отъ вторникъ казва Г-нъ Джослинъ, Англійскый-тъ прѣдставитель [Chargé d'affaires] въ Ц/градъ, имла-та сѫббота съобщилъ на В. Пор единъ телеграмъ отъ Лордъ Лофтѫсъ, глійскый-тъ посланникъ въ С.-Петерсбу отправенъ до Министерство-то на Външѝтѣ дѣла на Англіѭ. Този телеграмъ дьржа едно формално обявленіе отъ стр на Князь Горчакова, въ което той казва ако Турція не ся съобрази съ Протоко тъ до 1-й Априлія, Руссія ще ся счита съвършенно свободнѫ отъ задълженія-т въ него и ще дѣйствува споредъ свои си интересы.

—

Послѣдни-тѣ телеграми извѣстяватъ Князь Бисмаркъ не ся оттегля съвсѣмъ службѫ-тѫ си, но само зема распус нѣколко врѣме.

—

Въ срѣдѫ Черногорскый-тъ въпрос разисква въ Камарѫ-тѫ на Прѣдстави тѣ. Исканія-та на Черногорѫ сѫ ся отх лили отъ 65 гласове противъ 18. Този просъ щѣлъ да ся разгледа сега отъ натъ-тъ.

—

Споредъ *Куріе д'Оріанъ* Черногорски Прѣдставители зели послѣдній-тъ отго на исканія-та си отъ Портѫ-тѫ и щѣли да си отиватъ.

—

Министръ-тъ на войнѫ-тѫ щѣлъ да гне наскоро за Ерзерумъ за да прѣ войскы-тѣ, конто ся намиратъ по граница

—

Басиретъ казва че 60 топове Крупо ся испратили въ вторникъ за Видинъ Адлійскѫ-тѫ казѫ.

—

Рускый-тъ вѣстникъ *Голосъ* въ с членъ отъ 21 того счита подписван на Протоколъ-тъ като едно споразу помежду силы-тѣ че Порта-та е длъж пріеме искания-та на Конференціѭ-тѫ, Руссія има право да употрѣби насилст ны мѣркы ако порга-та не испълни у вія-та, подъ конто Руссія може да от войскы-тѣ си отъ Турскы-тѣ границы.

—

Споредъ *Басиретъ* Порта-та испра единъ телеграмъ на Романско-то Прав ство за да го извѣсти че царскы-тѣ скы ще влѣзѫтъ въ земѭ-тѫ на Княже то щомъ Рускы-тѣ войскы прѣминѫтъ Прутъ.

—

Отъ Старѫ-Загорѫ ни пишѫтъ че н неразбрани Турци слѣдвали да правятъ каквы притѣсненія на граждани-тѣ. Е бейскы сынъ за прѣминуваніе на врѣм си ходѣлъ изъ Българскѫ-тѫ махал търсѣлъ причинѫ да біе нѣкой Българ Такова нѣщо ся случило тѣзи дни съ с момъкъ, на име Г. К., който былъ бит умираніе безъ никаквѫ причинѫ. Подо нѣщо ся сторило, отъ другы Турцы, на комуто прьснѫли главѫ-тѫ. По-добрѣ щ да е ако ся не вършѣхѫ подобны озлоб отъ странѫ на Турцы-тѣ въ Заарѫ, защ тѣ не правятъ добрѣ нито на себе си, на отечество-то, което ся намира въ ликато положеніе.

Издава ся отъ Американско-то Евангел Общество.

Редакторъ **Т. Л. Байнгтонъ.**

Въ Американъ-Ханъ.

Въ Печатницѫ-тѫ на Д. Араміана
Агопіанъ-Ханъ № 11.